

Surun kohdatessa

Opas hautausjärjestelyihin

HALSUAN
seurakunta

Sisällys

Kirkkoherran tervehdys.....	3
Kuoleman tapahduttua.....	4
Suruviesti.....	4
Hautajaisjärjestelyt.....	4
Sanomakellot.....	4
Hautapaikka.....	5
Haudanhallinta.....	5
Hautaoikeuden haltija.....	5
Yhteys hautaustoimistoon.....	6
Saattohartaus eli ulosveisuu.....	6
Hautauslupa.....	6
Kuolinilmoitus.....	7
Raamatunlauseita kuolinilmoitukseen.....	7
Haujaisten suunnittelu.....	8
Suruliputus.....	8
Hautajaispäivän kulku.....	9
Siunaustilaisuuden kulku.....	9
Kukkien tuominen arkulle.....	10
Siirtyminen haudalle.....	10-11
Muistotilaisuus.....	12
Hautajaisten jälkeen.....	12
Kirkkoon kuulumattoman hautajaiset.....	13
Hautamuistomerkit ja hautojen hoito.....	14
Mistä apua suruun?.....	15
Yhteystietoja.....	16

Hyvät lähiomaiset ja ystävät

Te olette menettäneet läheisen ja rakkaan ihmisen. Kuolema ja elämän katoavaisuus ovat koskettaneet teitä kipeällä tavalla. Taivaan Isä on näin sallinut tapahtuvan, mutta saatte olla hänen hyvän huolenpitonsa alla myös surun pimeässä laaksossa.

Te olette lähipäivien kuluessa jättämässä jäähyväisiä rakkaallenne. Tämä luopumisen aika koskettaa sielun syvimpiä tunteja, voitte muistaa niin paljon kaikkea hyvää ja turvallista, jota poismennyt läheisenne toi elämäänne.

*S*urussanne teidän ei tarvitse olla yksin, vaan seurakunnan palvelijat ja muu saattoväki haluaa kulkea rinnallanne ja jakaa kanssanne surun. Vapahtajamme itse sanoo teille: *Älköön teidän sydämenne olko murheellinen, sillä minun Isäni kodissa on monta asuinsijaa.* Joh. 14

*L*äheisen poismenoon liittyy monia käytännön toimenpiteitä. Toivon tämän hautausoppaan olevan avuksi monissa järjestelytehtävissänne.

Syvä osanottomme suruunne!

Kotiseurakunta

Juha Karhulahti
kirkkoherra

Kuoleman tapahduttua

Suruviesti

Suruviestistä on hyvä ilmoittaa mahdollisimman pian läheisen kuoleman jälkeen seurakuntaan.

Voit ottaa yhteyttä kirkkoherranvirastoon aukioloaikoina (ti klo: 9-13 ja to klo: 12-16) tai suoraan kirkkoherraan p. 0500 361 174.

Omaiset voivat halutessaan laatia uutisen läheisensä kuolemasta sanomalehteen *kuolleet-palstalle* (Keskipohjanmaa ja Perhonjokilaakso) ja toimittaa sen lehden toimitukseen (KP asiakaspalvelu p. 020 750 4469).

Tarvittaessa voit kysyä apua uutisen laadintaan kirkkoherranvirastosta.

Hautajaisjärjestelyt

Hautajaisten aika ja muut toimitukseen liittyvät järjestelyt sovitaan seurakunnan kanssa. Samalla on mahdollista sopia muistotilaisuuteen liittyvästä varauksesta. Seurakuntaemännän kanssa voidaan sopia tarjoiluista ja mahdollisista aputyöntekijöistä hyvissä ajoin ennen hautajaisia.

Sanomakellot

Sanomakellojen soittaminen on vanha kaunis perinne. Soiton ajankohdan voi sopia kirkkoherran ja suntion kanssa. Kelloja soitetaan yleensä kuoleman jälkeisenä arkipäivänä klo 10. Sanomakelloja voi kuunnella sisällä kirkossa tai kirkkomaalla.

Hautapaikka

Hautapaikka katsotaan yhdessä suntion kanssa joko sanomakellojen soiton jälkeen tai muuna sovittuna ajankohtana.

Seurakunta huolehtii haudan kaivuusta. Omaiset voivat tuoda haudalle havut, joita käytetään hautakannen ja -kummun peitoksi.

Seurakunta peittää haudan, omaiset voivat sopimuksen mukaan osallistua haudan peittämiseen hautauksen yhteydessä.

Jos hautaus tapahtuu vanhaan sukuhautaan tai haudan lähellä on muita hautoja, muistomerkkejä ja reunakiviä voidaan joutua siirtämään hautaa kaivettaessa. Siirtotyöt aiheuttavat lisäkuluja, joista seurakuntayhtymä laskuttaa voimassa olevan hinnaston mukaisesti.

Haudanhallinta

Haudalla on hallinta-aika. Uusille haudoille hautaoikeus luovutetaan 30 vuodeksi, ja se alkaa haudan luovuttamisesta seuraavan kalenterivuoden alusta. Hautaoikeutta voidaan myöhemmin jatkaa.

Hautaoikeuden haltija

Uusille haudoille tulee nimetä myös hautaoikeuden haltija. Seurakuntayhtymä lähettää hautauksen jälkeen omaisille erillisen lomakkeen näitä tietoja varten.

Hautapaikkoja voi varata vain kuolintapauksen yhteydessä. Kerralla voi varata enintään kolme arkkupaikkaa, tai yhden uurnahautapaikan, jossa on paikka kuudelle uurnalle.

Lisen Forsgård

Yhteys hautausmajaan

Hautausmajaan ilmoitetaan seurakunnassa sovittu hautajaispäivä, valitaan arkku sekä sovitaan vainajan kuljetukseen sekä mahdolliseen ulosveisuuseen liittyvistä järjestelyistä. Hautausmajaan tai kukka-kaupan kanssa sovitaan siunaustilaisuuden kukkalaitteista sekä kukista arkun päälle, kirkkoon ja muistotilaisuuteen.

Saattohartaus eli ulosveisuu

Ulosveisuu on lyhyt hartaushetki, joka voidaan pitää vainajaa seurakunnan säilytystiloihin siirrettäessä. Hartaushetken johtaa useimmiten pappi tai muu seurakunnan nimeämä henkilö, mutta hartauden voi pitää myös joku omaisista. Virsien lisäksi ulosveisuuseen kuuluu raamatunlukua ja rukouksia. Ulosveisuu voidaan pitää seurakunnan ruumishuoneella tai vainajan kotona.

Hautauslupa

Hautaaminen edellyttää hautauslupaa. Omaiset toimittavat terveydenhoitohenkilökunnalta saamansa hautauslupan kirkkoherranvirastoon, papille tai suntille. Hautauslupa tulee luovuttaa saattohartauden yhteydessä tai kun vainaja tuodaan seurakunnan kylmä-säilytystilaan.

Kuolinilmoitus

Mikäli järjestetään niin sanotut yleiset hautajaiset, on tapana julkaista kuolinilmoitus lehdessä noin viikkoa ennen hautajaisia.

Ilmoituksessa tiedotetaan kuolemasta ja esitetään kutsu siunaustilaisuuteen. Ilmoitus on mahdollista julkaista myös vasta hautauksen jälkeen, jolloin voidaan samalla kiittää osanotosta.

Kuolinilmoitukseen voi liittää raamatunlauseen, virren säkeen tai muun ilmoitukseen sopivan lauseen.

Kaikki läheisen kuolemaan liittyvät lehti-ilmoitukset ovat omaisten omassa harkinnassa.

Rakas puolisoni ja isämme
**Matti Artturi
KARHU**
s. 5.3.1935 Hämeenlinna
k. 10.5.2017 Halsua

*Herra, kädelläsi,
uneen painan pään,
kutsut ystäväsi lepäämään.
Käsi minut kantaa
uuteen elämään,
ikirauhan antaa, valoon jään.*

Kiittäen ja kaivaten
**Selma
Minna ja Jari perheineen
Eero ja Päivi
Taru ja Veikko**

Ystävällisenä kutsuna ilmoitamme, että rakkaamme siunataan Halsuan kirkossa perjantaina 2.6.2017 klo 14. Siunaustilaisuuden jälkeen muistotilaisuus Halsuan seurakuntatalolla.

Esimerkkejä raamatunlauseista:

*Jeesus sanoo: "Minä olen
ylösousemus ja elämä.
Joka uskoo minuun, saa elää,
vaikka kuoleekin, eikä yk-
sikään, joka elää ja uskoo
minuun, ikinä kuole."*

Johannes 11:25-26

*Sinun kädessäsi ovat
elämäni päivät.*

Psalmi 31:16

*Herra on minun paimeneneni,
ei minulta mitään puutu.
Hän vie minut vihreille niityille,
hän johtaa minut vetten ääreen,
siellä saan levätä.*

Psalmi 23:1-2

*Jeesus sanoo: Minun Isäni kodissa
on monta asuinsijaa.*

Johannes 14:2

Hautajaisten suunnittelu

Omaiset tapaavat papin ennen hautajaisia. Tapaamisessa keskustellaan vainajan elämänvaiheista ja hautajaispäivän ohjelmasta. Samalla on mahdollisuus jakaa ajatuksia suruun ja muihin mielessä oleviin kysymyksiin liittyen. Tapaaminen voidaan järjestää seurakunnan tiloissa tai vainajan tai hänen läheistensä kotona.

Pappi ja kanttori osallistuvat muistotilaisuuteen, mikäli ei toisin sovita. Omaiset voivat olla kanttoriin yhteydessä muistotilaisuudessa esitettävistä virsistä ja musiikkikappaleista sekä mahdollisesta esiintyjien säestyksestä.

Suruliputus

Kuolinpäivänä vainajan kotitalon pihalla lippu pidetään puolitangossa vuodenajan liputusajan mukaisesti. Suomen lippu nostetaan puolitankoon viemällä lippu ensin ylös ja laskelmalla se sitten alaspäin niin, että lipun alaosa on tangon puolivälissä.

Hautauspäivänä on tapana liputtaa vainajan kodin pihassa ja muistotilaisuuspaikassa. Tällöin suruliputetaan kello 8:sta alkaen. Siunaustilaisuuden päätyttyä lippu nostetaan kokosalkoon.

Myös virallisena liputuspäivänä suruliputetaan.

iStock/Esa Hiltula

Hautajaispäivän kulku

Ennen siunaus-tilaisuuden alkua, mieluiten jo puoli tuntia ennen hautaan siunaa-mista, suntio käy kantajien kanssa läpi siunaustilaisuuden kulun ja opastaa omaisia tarpeen mukaan. Kirkonkellot soivat 15 minuuttia ennen siunaustilaisuuden alkua, jolloin kantajat tuovat arkun ruumishuoneelta tapuliin.

Kantajat ja lähimmät omaiset voivat halutessaan odottaa tapulissa tai ulkona kunnes arkku lähdetään kantamaan kirkkoon.

Arkku kannetaan kirkkoon siunaustilaisuuden alkaessa, surumusiikin soiodessa. Lähiomaiset kulkevat arkun perässä kirkkoon. Kuoriosassa arkku käännetään vastapäivään puoli kierrosta ja lasketaan mustalle sururyijylle. Kantajat seisovat saattomusiikin loppuun asti arkun äärellä. Seurakunta seisoo saattomusiikin ajan.

Siunaustilaisuuden kulku

- Alkusoitto, jonka aikana arkku kannetaan kirkkoon
- Virsi
- Siunaaminen; raamatunlukua, uskontunnustus, puhe, siunaus, rukousta ja mahdollinen musiikkiesitys
- Virsi
- Kukkatervehdykset
- Musiikkia tai virsi
- Päätössoitto

Kukkien tuominen arkulle

Omaiset laskevat kukkalaitteensa ensimmäisenä.

Yleensä lähin omainen laskee kukkalaitteen arkun pääpuoleen, joko arkun kannelle tai arkun sivulle, vainajan sydämen puolelle. Lähisukulaisia seuraavat muut sukulaiset, ystävät, yhteisöt, järjestöt ja viimeisenä kotikyläläiset. Lähiomaisten kukkalaitteen yhteydessä voi olla myös musiikkiesitys.

Sanna Krook/Kirkon kuvapankki

Siirtyminen haudalle

Ennen haudalle siirtymistä, pappi pyytää, että kukkalaitteet noudetaan penkkeihin. Kantajat pyydetään arkun äärelle ja saattomusiikki alkaa. Kun musiikki on soinut hetken aikaa, nostavat kantajat arkun ja kantavat kirkosta ulkona odottavaan saattovaunuun.

Arkku voidaan myös kantaa haudalle saakka. Jos arkku viedään tuhkattavaksi, kannetaan arkku takaisin vainajien säilytystilaan.

Kantajat kuljettavat arkun yleensä saattovaunulla haudalle. Pappi ja suntio kulkevat saattovaunun edellä. Arkun jäljessä seuraavat lähiomaiset ja muu saattoväki. Kirkonkellot soivat niin kauan, kunnes arkku on laskettu hautaan.

Haudalle tultaessa suntio ohjaa tarvittaessa arkun laskemista. Laskettuaan arkun hautaan, kantajat ottavat lakin päästään ja jäävät hetkeksi haudan äärelle. Pappi pitää hautarukouksen.

Tämän jälkeen arkulle voi vielä heittää tähän tarkoitukseen erikseen varattuja irtokukkia.

Hauta peitetään hautakannella ja havuilla. Kukkalaitteet viedään haudan päälle.

Lähiomaiset tuovat kukkalaitteet ensin, sen jälkeen muut saattovieraat vapaassa järjestyksessä. Tämän jälkeen lauletaan virsi. Lopuksi lähiomainen kutsuu saattoväen muistotilaisuuteen.

Jos omaiset haluavat itse osallistua haudan peittoon, on siitä sovittava suntion kanssa etukäteen. Tämä voidaan tehdä heti hautaan laskun tapahduttua tai muistotilaisuuden jälkeen. Seurakunta pyrkii peittämään haudan mahdollisimman pian hautauksen jälkeen.

Jos kyse on tuhkauksesta, hautaustoimisto toimittaa arkun krematorioon tuhkattavaksi. Sovittuna aikana suntio laskee uurnan joko uurnahautaan tai vanhaan sukhautaan. Laskun yhteydessä omaiset voivat olla paikalla ja pyytää paikalle myös papin pitämään rukoushetken. Jos uurna lasketaan muisto- tai sirottelulehtoon, ajankohtaa tai paikkaa ei omaisille ilmoiteta.

Muistotilaisuus

Siunaustoimituksen jälkeen vietetään yleensä muistotilaisuus. Se järjestetään usein seurakuntatalolla, mutta voidaan pitää myös kotona tai muussa paikassa. Muistotilaisuuden ohjelma suunnitellaan yhdessä papin kanssa. Tilaisuuden aluksi on yleensä ruokailu ja lopussa kahvi.

Muistotilaisuudessa ei ole virallista kaavaa, mutta tilaisuuteen sisältyy yleensä virsiä, musiikkiesityksiä ja puheita, joissa muistellaan vainajan elämää sekä adressien luku ja papin puhe.

Jos tilaisuudessa halutaan näyttää tietokoneella tehty kuvaesitys vainajan elämästä, on hyvä varata oma kannettava tietokone mukaan ja varmistaa laitteiden toiminta etukäteen.

Hautajaisten jälkeen

Vainajan nimi luetaan hautausta seuraavana sunnuntaina jumalanpalveluksessa esirukouksen yhteydessä ja hänelle sytytetään muistokynttilä. Omaiset saavat halutessaan kynttilän mukaansa jumalanpalveluksen jälkeen. Muistokynttilät sytytetään vuoden aikana poisnukkuneille myös seuraavana pyhäinpäivänä messun yhteydessä.

Omaiset huolehtivat kukkalaitteiden poiston haudalta kolmen viikon sisällä hautauksesta. Kukulaitteet puretaan lajittelemalla kasviperäinen maatuvaan jätteeseen ja poltettava materiaali sekajätteeseen niille varattuihin roskasäiliöihin. Talviaikana kukkalaitteiden poisto voi tapahtua sitten kun lumitilanne sen sallii.

Kokkolan seurakuntayhtymä lähettää laskun hautauskuluista, kun tarvittavat tiedot on saatu koottua yhdelle laskulle.

Hautapaikasta sekä kaivuu- ja kunnostustyöstä, tilavuokrasta ja tarjoiluun liittyvistä kuluista seurakunta veloittaa voimassa olevan hinnaston mukaisesti. Rintamatunnuksen omaaville ja heidän puolisolleen hautapaikka on ilmainen.

Lisen Forsgård

Kirkkoon kuulumattoman hautajaiset

Kirkkojärjestyksen mukaan kirkkoon kuulumaton henkilö voidaan siunata hautaan, jos omaiset tai muut vainajan hautauksesta huolehtivat henkilöt sitä pyytävät. Siunausta ei kuitenkaan toimiteta, jos vainaja on selvästi ilmaissut tahtovansa toisin, tai jos pappi sielunhoidollisessa keskustelussa tai muulla tavoin saamansa käsityksen nojalla katsoo, ettei kirkolliseen hautaan siunaamiseen ole riittäviä perusteita.

Hautamuistomerkit ja hautojen hoito

Haudalle on tapana hankkia muistomerkki. Se voi olla hautakivi, risti tai veistos. Ennen muistomerkin hankintaa tulee selvittää, minkä kokoinen ja tyylinen muistomerkki voi olla.

Uusista muistomerkeistä on aina esitettävä kirjallinen suunnitelma hautaustoimen päällikölle. Asian voi hoitaa joko hautakiviliike tai omaiset itse. Muistomerkkien hyväksyminen tapahtuu aina voimassa olevien muistomerkkejä koskevien määräysten mukaan.

Omaiset voivat järjestää haudalle väliaikaisen valkoisen puuristin, johon voidaan kiinnittää vainajan tiedot.

Omaiset ovat vastuussa haudan hoidosta. Haudanhoidosopimuksista voi neuvotella Halsuan 4H-yhdistyksen kanssa. Myös hautamuistomerkit ovat omaisten hallinnassa ja omistuksessa. Näin ollen myös niiden oikaisu ja suoristaminen kuuluvat omaisille.

Lisen Forsgård

Mistä apua suruun?

Suosittelavaa on, että et jää surusi kanssa yksin. Keskustele tunteistasi ja ajatuksistasi läheistesi kanssa. Voit keskustella suruun liittyvistä asioista seurakunnan työntekijöiden kanssa myös hautajaisten jälkeen. Ota rohkeasti yhteyttä.

Seurakunta järjestää myös sururyhmiä, joissa voi luottamuksellisesti keskustella omista kokemuksista muiden surevien kanssa.

iStock/Prostock-Studio

Yhteystietoja

Halsuan kirkkoherranvirasto
Perhontie 24
69510 Halsua
p. 040 172 2371

Avoinna ti klo 9-13, to klo 12-16

Kirkkoherra, p. 0500 361 174
Suntio, p. 040 757 7345
Emäntä, p. 040 352 7415

Kokkolan seurakuntayhtymä
taloustoimisto (2. krs)
Läntinen Kirkkokatu 17
67100 Kokkola

Hautaustoimen päällikkö, p. 050 3147 476
Laskutukseen liittyvät asiat, p. 050 3147 595

Tietoa nettisivuilla

Tämä opas hautausjärjestelyihin on tulostettavissa myös netistä:
www.halsuanseurakunta.fi/hautajaiset

Hautausmaiden esittely:
www.kokkolanseurakuntayhtyma.fi/hautausmaat